

Meritxell Gené Cantautora

“He connectat amb el Vinyoli més nocturn i enigmàtic”

BRANQUES
Meritxell Gené
Discogràfica:
Khlämor Records

El quart disc de Meritxell Gené –*Branques*, publicat per Khlämor Records– té un títol vinyolià, i, de fet, comença amb un poema de l'autor de *Vent d'aram*, el titulat *Orfeu*. Amb l'anterior, *I així t'escau la melangia* –dedicat íntegrament a la poesia de Màrius Torres–, Gené inaugurava una nova etapa en la seva obra: la de posar veu i música a un gran poeta del país. Amb el treball que ara presenta, homenatja, a banda l'esmentat, els poetes Joan Barceló, Manuel de Pedrolo, Vicent Andrés Estellés, Bartomeu Roselló-Pòrcel, Joan Sales, Blai Bonet, Maria-Mercè Marçal, Marià Villangómez, Montserrat Abelló, Concepció G. Maluquer i Joan Salvat-Papasseit.

Ens trobem a cal Pastor, a la Pobla de Cérvoles (les Garrigues), la casa de turisme rural d'en Ton i la Carme. És un dia feiner de la darrerria de maig: els camps encara no estan segats. L'entrevista té lloc sota el porxo del casalici.

El disc és una demostració de la vitalitat de la poesia en llengua catalana del segle XX. A més, si seguim criteris de proporcionalitat territorial, es diria que has estat curosa.

Sí, per una banda volia que hi fossin representats tots els llocs, i volia que el disc contribuís a la idea de Països Catalans. Però, si hem d'observar la proporció al llarg i ample del país, llavors potser hi ha més representació de les veus de Ponent i de les Illes. No he seguit un criteri fix, certament. He volgut –això sí– reivindicar la idea d'una cultura molt viva.

Tres dones: dues de molt conegudes, la Marçal i l'Abelló, i una que no ho és gens, Concepció G. Maluquer...

De vegades, tot i que en català hi ha dones poetes des de temps medievals i darrerament n'hi ha cada vegada més, penso que això de les *dones poetes conegudes* sembla poc menys que un miracle. Pel que fa a la Maluquer, Francesc Gelonch em va convidar a musicar-la. Cal dir que

hi va haver un moment que, després d'uns començaments molt notables com a poeta i narradora –que li van reportar premis importants i una certa visibilitat–, va decidir desaparèixer radicalment de l'escena pública, però jo crec que la hi hem de retornar. Tothom es pensava que havia abandonat l'escriptura, però, en la intimitat, no només no va deixar mai d'escriure, sinó que la seva poesia es va transformar cada vegada més en una veu dura i essencial. Confortablement instal·lada en el seu anonim, tenia un poema de caire popular, *Lauca de l'enfadós* (o *la fi del Cagaelàstics*), que celebra la

“Papasseit és el cap de brot de tota la colla”

mort de Franco i que es va transmetre com si fos anònim. Durant un temps va ser un poema molt conegut. Fa pocs anys, quan es va descobrir que ella n'era l'autora, es va trobar que Maluquer tenia tot un conjunt d'obres poètiques inèdites, que havia deixat “guardades en un calaix”, de llarg el millor de la seva poesia (*Galàxies*, el poema que he musicat, forma part d'aquest conjunt de llibres inèdits de la seva etapa de maduresa), i que, com va confirmar-me fa poc un nebot meu, hi ha molt d'interès els darrers anys a mirar de publicar. Per mi, és una poeta falsament desconeguda. Era mestra, com jo. Es va traslladar a Barcelona, va demanar una excedència: va començar a escriure parlant del seu Pallars, molt influïda per Papasseit... Pel que fa a Abelló i

Marçal, també les vaig triar, a banda de la qualitat com a poetes, per la seva vinculació tan estreta amb el feminisme.

¿Per què has optat per musicar textos d'altre?

És molt senzill: *el moment Màrius Torres* em va obrir una finestra, una finestra que m'ha convidat a seguir explorant dins el món de la poesia. Després d'aquest moment, d'alguna manera sentia que tenia ganes de continuar musicant altres poetes. *Branques* és la conseqüència natural del disc del Màrius. I és fruit de la importància que han tingut, en mi, totes aquestes lectures.

El disc comença amb 'Orfeu', de Vinyoli. Tu t'has fixat, justament, en el Vinyoli que més s'assembla a Màrius Torres, el de la transcendència, el del cant. L'òrfic, en definitiva. ¿Per què?

Jo crec que m'he fixat en aquell Vinyoli més sincer, i també he connectat amb el Vinyoli més nocturn, més enigmàtic, més existencialista, en un sentit més íntim. El poeta que em trasllada a la qüestió més òrfica de Màrius Torres.

“El viatge sense fi / no comença si no saps / que no hi ha demà ni ahir / només foc, vent, terra i mar”, diuen uns versos de Joan Barceló i Cullerés. Recuperes aquesta eterna promesa de la literatura catalana, mort prematurament. Ja no hi ha gaire gent que se'n recordi, d'ell.

Vaig arribar al seu poema, inèdit, gràcies a una adaptació teatral per a adolescents. Entenc Barceló com un símbol: va morir molt d'hora. S'ha reivindicat, però, al meu entendre, no s'ha reivindicat prou. Crec que el temps farà que se'l valori més. Em connecta amb Ponent des d'un punt de vista més màgic, més místic: el contacte amb la natura, que enllaça amb els grans secrets de la vida.

¿Com trobes la forma musical per a cada text? Parla'ns de la manera de compondre.

Tot això és molt relatiu: em deixo portar moltíssim. Intento que la poesia es vagi

Meritxell Gené (Lleida, 1986) ha publicat el seu quart treball: 'Branques'.
CRIS ROMAGOSA

desplegant en música. Miro de deixar-me endur per la musicalitat de la poesia en si mateixa, que també pot partir –i força!– del recitat. Francesc Gelonch m'ha ensenyat molt a recitar els poemes. Ara els dic, els declamo, i ja no em fa tanta vergonya. Puc partir d'aquí, del recitat. Però la poesia ja irradia aquesta musicalitat. Si per a un poema no hi trobo la música, l'aparto i... bon vent i barca nova!

Aquest és un disc molt unitari en la seva diversitat: varietat de poetes i, tant com això, varietat musical.

Jo no ho buscava, però em sorprèn i m'agrada que ho vegis així. Tots els poetes que formen aquest disc tenen una mateixa manera d'entendre la vida. Si, per a mi, hi ha un poeta que és el cap de brot de tota la colla, aquest és, sens dubte, Salvat-Papasseit: per la seva manera de concebre la vida i la poesia, una manera que va deixar continguda en el manifest *Contra els poetes amb minúscula* (que diria que defineix l'essència del disc). En aquesta diversitat, hi ha, en efecte, molts punts d'unió entre ells. A tots ells, els veig un punt d'essència, de sinceritat.

Segueix aquesta cançó la que dediques al poema de Joan Sales 'A en Màrius'. Aquest

recitat que hi fas –aquí no hi cantes–, sobre la música de Jordi Gasion, em sembla un bon exemple del ritme en una lectura ben escandida.

Em va sorprendre molt que Joan Sales conegués tan bé la ciutat de Lleida i el seu paisatge. Va escriure aquest poema després d'anar a conèixer Màrius Torres, al sanatori de Puig d'Olena.

La bellíssima 'Mariner absent', sobre un poema de Blai Bonet, ¿és un valset, oi?

Més que un valset, diria que té un punt més mediterrani: a mig camí entre el ball pla i l'havanera; però potser sí... És allò del ritme ternari. Però, per damunt de tot, es tracta d'una cançó mediterrània.

I 'Terra natal', sobre un poema del gran Marià Villangómez, ¿té un aire de napolitana?

Podria ser... Torno, però, al sentit ampli del terme cançó mediterrània.

Són, en general, unes cançons molt pulcres, amb uns arranjaments que no destorben mai la teva veu...

Això ve de treballar amb Jordi Gasion: vam començar amb el Màrius. Aquí hi va haver un punt i a part, com et deia abans, respecte a la meua obra. Vaig descobrir alguna cosa en mi mateixa que no coneixia: ell em ajudar a gratar endins.

'Galàxies', sobre el poema inèdit de Maluquer, em sembla una cançó pop (em recorda les nord-americanes Azure Ray).

La producció que hi ha fet el Jordi, que potser s'acosta més a la música independent, en aquesta cançó enllaça dos mons musicals diferents: el del folk i el del pop. Jo tenia el poema, el llegia. I la guitarra al costat. No n'acabava de trobar la melodia. Un dia ja era al llit, a punt de dormir. Però el cap no parava de donar voltes i més voltes, fins que va arribar el moment que vaig agafar la guitarra, i la vaig tocar. Ho vaig gravar amb el mòbil. Mira, t'ho ensenyaré...

'Branques' és un títol molt suggeridor...

És un títol que dona molt de joc, és cert. Perquè, en el nostre imaginari col·lectiu, les branques hi apareixen constantment. Pau Llop, el dissenyador, es va inspirar en *Larbre de la vida* de Ramon Llull. Des d'un punt de vista més biològic, el joc és clar: la terra són les tradicions, el tronc és la llengua (les diferents maneres de parlar la nostra llengua) i els fruits són els poetes, que, al seu torn, entaulen un diàleg amb la terra. També molts de nosaltres volem ser branques, per germinar. *